Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 121 (5945) | 1983 сыл. Алтыныһы 11 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыаната 2 харчы.

ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар
СҮӨҺҮ КЫСТЫГЫН УТАЛЫТЫЛЛЫБАТ СОРУКТАРА

ССКП райкомун бюротэ уонна народнай депутаттар ороЙуоннаађы Советтарын исполкома общественнай сүөһү хаһаайыстыбатыгар уонна ииниттэр уонна кииннэттэн боЛоҕуссуйаҕы ыытыга итиэннэ совхозтарга олоробуун совхоаттарын 1983 сыл үс кварталыгар, ол иһигэр бэҕэх кыстык бастакы ыйдарыгар үлэлэрин түмүктээһин дьүүллэстиилэр. Онно уратыта үүтэй усулуобуйа оҥоһуллубатах оҥдьылга ис ныахтаах сиэ, туһаныллыбат тохтаах, балаҕаннылыбит кирбиилэр кыайан ылыллыбатахтара ыйылынна.

Сыл аҕыс үс кварталга оробуон үрдүнэн үүтү валовой ыллыы быһаҕа 646 центнеринэн толоруллубакка хаалла, аҕыс сыл туһаннааҕы көҥүлэрэтиннээҕэр 405 тонна аҕыйах үүт илтэ быһыла. Үүтү государствоҕа туттарыыга 221 тонна кэмэ киирдибит. Ити кэмнэ фуражнай ынахтан оргуйуан 1143 кг үүт ыһыах быһаах 90 кг толоруллубакка, 1982 сыл тоҕус ыйыныаҕыттааҕар биир ынахтан 57 кг үүт итэҕэс ыллыыбыт. Быйыл барыта 975 ынах сүөһү уонна 309 сылгы көҥньүнэн олөн улахан хоромньу өнөһулуунна.

Ити чахчылар совхозтар директордара, туһаныллыах специалистара, партийнай тэриллэлэр сүөһүһүттэр оргоЛоругар тэрийэр уонна иитэр үлэни мэтэхтүк туруорбуттарын, социалистическай куоталаһыны кэҕэтүүҥ үүдэнноҕоҕун көрдөрөллөр.

Хаһыык да сыллааҕы тааҕар ордук итии, дэлэй аһылыктаах күһүҥҥэ сүөһү быйылгы кыстыгын совхозтар, сеппеох тэрэһиниэр суох сэдэлаатылар. Кыстык бастакы ыйыгар ааҕардас куһаҕан хөрүүттэн-харайыыттан 65 ынах сүөһү уонна 5 сылгы туһата суох туораата. Үүүс сирдэртэ ыччат сүөһү бөлүүрдүк быһа түстэ, III—IV суорттаах ныырэйдэр ахсаанынара хайыы-үйэ элбэтэ. Ордук элбэх сүүүк Болтоҕого, Бахсыга. Одьулуунга тэҥнэста. Кыстыкка эрдэ баламнэм мэтэхтэн, эпиэтэ суох үлэлэбиттэн ааҕардас Болтоҕо отделениетыгар аҕыс ыйга 13 ныырэй охтон өлбүтэ, оттон алтыныыга киирэн баран хас да хоҥукка аһаппакка, уулаппакка туруорбуттэн 14 төбө кэнньүнэн өлбө, уонунан ыырэй өлөр кэмэлгэ киирдэ.

Валаҕан ыйгар үүтү валовой ыаһын эбэһээтэлистибэтэ 64 барыһыаннынаҕ толоруллубата, государстволаах ыытта ахсаан эмиэ ситэриллибэтэ. Ордук улахан хаалыыны Карл Маркс аатынан совхоз таһаарда: сыл саҕаланыыттан үүтү туттарыыга Сыдаанын 164 тонналаах телорбокко иһэр, ол иһигэр Карл Маркс аатынан совхоз 220 тонналаах, Субуруускай 80 тонналаах, Эрилик Эристиин 180 тонналаах, «Чурапчы» совхоз 140 тонналаах уонна «Мындаҕаайы» 130 тонналаах туттарыахтаахтар. Ити кирбиилэр ыллар туһугар фермаларга ахсын ыанньыгы көрүү-харайыы тэрдүттэн тупсарыллыахтаах, эбии аһатыы ордук ынчаллаах тиэриллиэхтээх.

Холбоһуктаах муниһах быйылгы кыстыкка сүөһүгэ оробуон урдунэн 2500 тонна эбии аһылык тэрэ, ол иһигэр 1000 тонна холууну, 150 тонна харыйа уонна бэс мутукчатын, 300 тонна күөл быллыгын уонна 1050 тонна арыас этин аһылыктары соҕотуопкаларга быһаарда. Совхозтарынан төһү сорудахтар тиэрдиллибэтилэр. Лесхоз коллектива 90 тонна, промкомбинат 30 тонна харыйа уонна бэс мутукчатын соҕотуопкалаан совхозтарга гүтарыахтаахтар.

ССКП райкомун бюротэ уонна райсовет исполкома, сүөһү кэтиттин сайаннарыы төрүт усулуобуйатын быһыгынан аҕаһан туран, совхозтарга искусственнай сиэмэлэһиини хааллыыттан таһаарарга—сиэмэлэлэр пуунарын харгыйа суох үлэлэтэн, рекламалаһай чинчийиилэри быһаарыныахтык ыытан ынахтары уонна тэнэлэри график быһыгынан 100 барыһыаннаҕа сиэмэлиири ситиһэллэригэр совхозтар директордарын, сүөһү иитиигэр ыллаһынай специалистары, отделениелэр управляющайдарын эбэһиниэстэтэллэтиллэр.

Бюро уонна исполком социалистическай куоталаһыны кыайыллаахтарын быһаардылар. Үс кварталга түмүгүнэн Субуруускай аатынан уонна «Мындаҕаайы» совхоздар атыттартан ордук үлэлэбиттэрэ болиэтэнэн, балаҕан ыйытар «Мындаҕаайы» совхоз бастакы, Эрилик Эристиин аатынан совхоз иккис миэстэлэрэ ыллылар.

«Мындаҕаайы» совхозка ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Көҕөрүлээ сылдьар Кыһыл Знамята туттарыллар.

Куоталаһыы кыайыылаахтара

1983 сылга сүөһү аһылыгын бэлэмнэһиигэ республикатааҕы социалистическай куоталаһыны кыайыылаахтара быһаарыллыннылар.

Кола-илин звеноларын куоталаһыыларыгар Субуруускай аатынан совхозтан **Василий Петрович Седалищев II** звенота үһүс миэстэҕэ тахсан Сахалыы АССР Тыатын хаһаайыстыбаттын министерствотын уонна профсоюз обкомун Почуотунай грамотатыгар наҕараадаланна. Итиннэ коллективка «Урал» мотоцикл фондата анаммыта.

Илинэн оттуур звеноҕар күрэхтэһиилэриттэр басталлы уонна иккис миэстэлэр анамматтылар, үһүс миэстэни «Чурапчы» совхозтан **Дмитрий Лукич Попов** салайар звенота ылла. Бу коллектив хас биирдии кийиитэр 39,2 тонна сүү соҕотуопкаларын министерство уонна профсоюз обкомун Почуотунай грамотатыгар наҕараадаланар уонна эмиэ «Урал» мотоцикл фондатыгар тиксэр чиэстээтэ.

Алтыныһы 15 күнүгэр

коммунистическай субуотуннЬук

«КЫҺЫЛ СУБУОТАҔА» — ТҮЙГУН БЭЛЭМИ!

Тэрээһиннээхтик тахсыахтара

«Сельхозтехника» холбоһук рабочайдара уонна сулууспалаахтара алтыныы 15 күнүгэр коммунистическай субуотуннЬукка тэрээһиннээхтик тахсарга бэлэминэллэр.

СубуотуннЬуну тэрийэр Н. А. Посельскай председателээх 7 кииттэн саставлаах комиссия үлэни-хамнаһы сийилии быһаарыахтаах. Көҥүл үлэ быраабынныгар барыта 120 киһи кыттан ис суолу оҥоруохтара, холбоһук территориятын ыраастыахтара, механизатордар 15 автомобильнан уонна 2 тракторынан тиэйэ-таһан үлэлэрин толоруохтара. Өрөмүөннүүр мастерской рабочайдара бэйэлэрин миэстэлэриттэр үлэлиэхтэрэ.

Коллектив коммунистическай субуотуннЬукка үлэ мэҥиттуур үрдүк сэҕорумтуотун ситиһэргэ бэлэ быһаарыныллаах.

Ф. ТИМОФЕЕВ,
холбоһук кылаабынай инженера.

Үрдүк көрдөрүүнү ситиһэргэ

Олоҕу-дьаһаҕы хааччыйыы производственнай управленнетын мастэнэр, уһанар, атах таҥаһын титиэр уонна ремүөнүүр сыахтарын рабочайдара, парикмахердар коммунистическай субуотуннЬук күн бэйэлэрин миэстэларитэр үлэлиэхтэрэ. Кинилэртэн атыттар сэҥа сыах тутуутулар, хомуйар, ыраастыыр үлэлэргэ турунуохтара.

Билигин субуотуннЬук комиссията ити күн үлэтэ суох дьиэ чахчы коммунистическай сыһыаны көрдөрүүнү ситиһэргэ коллективы түмэ сылдьар.

И. НАУМОВ,
управление директора.

Кыстык тэрээһиигэр үлэлиэхпит

Биһиги совхозпутутар Бүтүн Союзтаађы коммунистическай субуотуннЬукка барыта 565 киһи кыттара сабаҕаланар кинилэр, сүрүннээн, сүөһү кыстыгын тэрийиигэ —Сөбөн Күөл, Түөйэ уонна Килэнги тутуллуктарар сэҥа хотоннорун муоста-лаахынгга, аанньарын, түҥүктэрин олорбуута, механизацияны киллэриигэ үлэлиэхтэрэ.

100-чэ киһи сүөһүгэ ходуу хомуйуохтара.

Автомеханик П. Д. Дьячковскай уонна агроном Е. М. Макарова салалталарынан механизатордар 50 тонна сиэмэ бурдугу таһыахтара.

СубуотуннЬуугунан барыта 2000 солк. үл киллэриллиэҕэ.

И. МИХАЙЛОВ,
«Чурапчы» совхоз директора.

МЕСЯЧНИК БИЛЛЭРИЛИННЭ

Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын коллегиятын быһаарыытынан сүөһү аһылыгын бары көрүҥүн бэлэминэһиигэ кэлим механизациялаах мобильнай этэрээттэр республика бары хаһаайыстыбаларыгар тэриллиэхтээхтэр. Итиннэ сибээстээн **бу дьыл алтыныы 1 күнүттэн сэтиинньэ 1 күнүгэр диэри сүөһү аһылыгын бары көрүҥүн соҕотуопкалыыр месячник биллэрилиннэ.**

Бу сүнньэн суолталаах хамсаһыыга агропромышленнай холбоһуктар, тыа хаһаайыстыбатын управленнеларын уонна совхозтар салайааччылара кэлим механизациялаах мобильнай этэрээттэри тэрийэн туруоруохтаахтар. Этэрээттэр сап буолар техникэлэринэн, ыарахан үлэлэри толорууларынан, ыраах сирдэргэ тахсыахтарынан ыытыллыахтаахтар. Бу хампаанньа быйылгы сүөһү аһылыгын соҕотуопкалаһыыны түмүктүүр месячник быһыытынан аҕыллар. Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбата совхолтар директордарын мобильнай этэрээттэр үлэлэрэ усулуобуйаларын бары өттүнэн тэрийэллэриттэр сорудахтаата.

Маны тэҥэ Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын коллегията хаһаайыстыбаларга тэриллэр **мобильнай этэрээттэр икки ардыларыгар социалистическай куоталаһыы усулуобуйатын биэрээтэ:**

1. Куоталаһыы кыайыллаахтарынан, кормовой единицаҕа таһаарыы туран, элбэх аһылык сапаһаһын бэлэминээбит мобильнай этэрээттэр аҕыллаллар:

бастакы миэстэ—50 тонна
иккис миэстэ—40 тонна
үһүс миэстэ—30 тонна.

2. Республикатааҕы социалистическай куоталаһыы кыайыллаахтарын наҕараадалааһынга 1 бастакы, 2 иккис, 3 үһүс миэстэлэр олохтоннулар.

3. Кыайыллаах мобильнай этэрээттэргэ Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын харчыҕын бириэмийэтин, дипломун тутаран туран маннык фондалар бэриллэллэр:

бастакы миэстэҕэ—3 бензопила фондата уонна үс кулун;

иккис миэстэҕэ—2 бензопила фондата уонна үс кулун;

үһүс миэстэҕэ—1 бензопила фондата уонна үс кулун.

Алтыныы 1 күнүттэн сэтиинньэ 1 күнүгэр диэри биллэрилиннибит эбии аһылык бары көрүҥнэрин бэлэминэһиигэ—ударнай үлэни!

ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

Бу дьыл сэтиинньэ бастакы декадатыгар сэтиинньэ 7 уонна 8 күннэригэр бираабынныык күннэри иннилэригэр сэтиинньэ 5 уонна 6 күннэригэр оробуол күннэр түбэһээллэринэн, уонна онон предприятиелэр итиэннэ тэрилтэлэр үксүлэригэр түөрт үлэлээммэт күн субуруучуу буоларынан сибээстээн, ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын 1983 сыллаађы Государственнай былаанын ситиһиилээхтик толорор сыалыттан ССРС Министрдэрин Совета уурар:

1. 1983 сыл сэтиинньэ 5 күнүн үлэ күнүнэн наҕаргга.

2. Рабочайдарынан уонна сулууспалаахтарынан туһаныллыбатах 1983 сыл сэтиинньэ 5 күнүгэр сыыһалаах күнү киниилэр сыл аҕыйын бэриллэр толобуруодаах уопутуспаларыгар, уопутуска күүҥү бэрээдэгинэн холбуурга.

ССКП оройуоннаабы комитетын уон үһүс пленума

НЭЬИЛИЭННЬЭ ОЛОҕУН-ДЬАЂАҔЫН ХААЧЧЫЙЫНЫ САЛГЫЫ ТУПСАРЫАХХА

Урут иһитиннэриллибитин курдук, партия райкомун уоча-раттаах XIII пленума ССКП Киин Комитетын уонна ССРС Министрдэрин Советын «Нэһилиэнньэ олоҕун-дьаһаҕын хааччыйыныы салгыы сайыннарар уонна туспарар туһунан» уураахтарын олоххо киллэрэригэ Чурапчы сэлиэнньэтигэр сель. совет исполкома ыытар үлэтин туһунан бэшпруоһу дьүүллэстэ.

— ССКП Киин Комитетын уонна ССРС Министрдэрин Советын уоһэ ыйыллар уураахтарыгар — диэтэ пленумга отчуоттаабыт ССКП райкомун чилиэнэ, Чурапчы сельсоветын исполкомун председателэ **М. И. Белых,** — олоҕу дьаһаҕы хааччыйыны ситиһиллибит таһымнаа советскай дьоҥҥор үүнүүт наадыйдыларыгар эссе да толору эппиэттээбэтэ, олох-дьаһах сулууспатын предприятиелэрин уонна тэрилтэлэрин үлэлэригэр эссе да аҕыйаҕа суох улахан итэҕэстэр баалара ыйыллыбыта, ордук сакаастары толоруу олохтомуут болдьоҕо чаастатык нэһилээ, нэһилиэнньэ олох-дьаһах өнөтүгэр наадыйыларын толорторуутуга элбэх бириэмэни сүтэрээ, үгүс предприятиеларга производство уонна хааччыйыны культурата намыһаҕа, тыа сиринээҕи оройуоннарга олоҕу-дьаһаҕы хааччыйыр тэрилтэлэр базалара мелтөө, кинилэр оногу оторууларын кэмэһэ кырата болҕотэммитэ. Уураахха олоҕу-дьаһаҕы хааччыйыны сүрүн туһаайыллыбыттара, партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр инициллэригэр чөтөҥү соруктар туруоруллубуттара.

Чурапчы сэлиэнньэтигэр нэһилиэнньэ олоҕун-дьаһаҕын туһугар бэйэтин материальнай базатын хаҥатыыга, үлэһиттэрин тэрээ олорор дьиэлэрин тутууга ыҥырыан үлэлээбэт. Тыа сиригэр өнөҥү оногуу бытаанньык үүнэр, уопсай кээмэйгэтэн 18 бырыһыаны эрэ ылар. Бу итэҕэстэр туоратыллыахтаах, сайга сорук тарга сөп түбэһиннэрэн колхозтаргын үлэтин салгыы туспарыах тустаах.

Нэһилиэнньэни олорор дьиэнэн хааччыйыны курдук тыын суолталаах дьаһалҕа биһиги забэх итэҕэстэрдэҕэтик уллапыбыт. Оройуон киинигэр олорор дьиэлэри тутуу тэтимэ наһаа быстаан. Дьиэ.уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетын балансыгар киирэр олорор дьиэлэр уопсай нэлиэрэ баара суоҕа 9,3 тыһ. квадратнай метрэ тэҥнэһэр. Билигин Чурапчы сэлиэнньэтигэр 145 дьиэкэргэн сайга квартираҕа эбэтэр дьиэтээҕи усулуобуйатын туспарыыга наадыйар. Онон киинигэтин хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр бэйэлэрин күүстэриэнэн олорор дьиэлэри тутууну кэҥэтэллэрэ наада. Аанньат оттугэр бу үлэ промкомбинакка, «Сельхозтехникаҕа» холбоһукка, суоду оройуоннүүр-тутар участокка эрэ ыытыллыбыта. Олорор дьиэлэри өрөмүөнэһиэн тэтимэ наадыйдыыны ыраатыннан хааччыйбат. үгүс дьиэлэр өрө эргэрдиллэр. Бу оттугэр эмиэ көрүҥүнэхчэ, тардыныахха.

Оройуон киинин оттугунан хааччыйыыга элбэх ыарахаттар баалларын, Лесопункт коммунальнай хааччыллыыларах специалистары уонна кемэҕэ наадыйар ветераннары оттук маһынан илгийан хааччыйбат. Комиссия икки аттаран сыыга бу тэрилтэ үлэтин туһунан бэшпруоһар сельсовет сессиятыгар уонна исполкомҥа алта төгүл көрүлүннүлэр эрээри, лесопункт салалтата (начальник Евграфов Г. Н.) ыллыллыбыт быһаарыыларга мелтэхтүк толорор. Нэһилиэнньэни оттук маһынан хааччыйыыга, сүрүннээн, котель. пайдары бодоҥсүтүүҥэ уонна таас моҥунан оттууга киллэрэригэн ситиһиллиэхтээх.

Сэлиэнньэни туспарын тутууга сыл аҕыйы баалаччы үп туһаллар эрээри кодьүүһэ кыра. Бу дьаһалҕа үлэ коллективтэра общественность кыайан туһалаа илик. Кэлэр оттугэр сельсовет исполкома, партийнай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр хаһаайыстыбаннай салаа начаалыктарын сэлиэнньэни туспарыа көрөрүгү үлэлэриэнэн быһаччайдык дьарыктаныахтаах, общественнай тутаахтар.

Нэһилиэнньэни иһэр үүнэн хааччыйыыга болҕомто күүһүрдүллүэхтээх, уонна ыраастыыр сана установка тутууга саҕала ыытыллыахтаах. Советскай норуот Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ историческай кыайыыта 40 сылга туолуутун иэрэ сэлиэнньэни туспарыыга, истории уонна культура паамятныыктарын тэрээ сохтуутугэ бэлиэтээммит олохтоох дьаһаллар халбаҥа суох олохтонуохтаахтар. Биллэриттэ тэнуоххаахтар паамятныыктарыгар туспа-ран оторуутуга «Якутсельстрой» мехучаастога, сэлиэнньэ сүрүн уулуссаларын буоруһан кутууга «Сельхозтехника» холбоһук, бэйэлэрэ итиинник үлэлэрэ «Якутмежсовхозстрой» мехколонната, лесхоз уонна «Сельхозхимия» коллективтара бэриллибит сорудахтары толорбокко олороҕолор. Оттон бириэмэ баран иһэр.

— Быһата, партийнай тэрилтэлэр күннэтэ комиэрунан, общественность быһаччы кыттыытынан оройуон киинин нэһилиэнньэтин одох дьаһах оттугун хааччыйыныы туспарыыга сельскай Совет, кини исполкома ыытыахтаах үлэлэрэ, олохтуохтаах дьаһаллара элбэхтэр, — диэтэ түмүгэр дакылаатчыт. — Олору олоххо киллэрии, партия уонна правительство туруорар кэрдэбүллэрин хаһаҕа суох толоруу — биһиги ытык иэспит.

x x x

ОТЧУОТУ дьүүллэһиигэ бастакынан тыл ааппыт оройуоннаабы партийнай тэрилтэ ревизионнай комиссиятын чилиэнэ, райсовет исполкомун председателин солбуйааччыта, райпаан председателэ **П. Г. Кириллин** Чурапчы сэлиэнньэтигэр нэһилиэнньэни олох-дьаһах оттугун хааччыйыыга сельсовет исполкома үөһээнги салайар органнар уураахтара уонна бэйэтин быһаарылара олоххо киирилэригэн ситэ суох тэрийэрин уонна хонтуруоллуурун бэлиэтээтэ. Ити итэҕэс оройуон аппыт сельсоветтарыгар эмиэ сыһыаннаах. Олорор дьиэлэри тутуу олус бытаан, өрөмүөннүүр үлэлэр хаачыстыбалара мелтэх. Совхозтар бэлэдиэй бэйэлэрэ сыл аҕыйы уоннуу квартираны туоххаахтэрэрын, хууруттун толорботтор. Оройуон киинин туспарын оногуруга кэскиллээх аҕай үлэлэр ыытыллыбаттар, хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр кыайан тардыллыбаттар.

Итиитэн салгыы аҕаатар хотельнайдары бодоҥсүтүү, тыа чоҕунан оттууну кэҥэтии, кирпииччэ заводун тутууну түргэтэтии, пилорамалары киниэ-ҥин бэшпруоһатарыгар тохтоото.

— Биһиги коллективпыт, — диэтэ ССКП райкомун чилиэнэ, «Сельхозхимия» холбоһук председателэ **М. И. Павлов,** — сэлиэнньэни туспарын оногуруга баламча комөлөөбөр, бэйэтин үлэһиттэрин олорор дьиэлэрин, атын да оногэлэрүнэн хааччыйа сатыыр. Ол эрээри сорох совхоастар, ордук «Мыла-дьаабайы», холбоһук ыраах участокатарга үлэлиир механизатордарыгар сөптөөх усулуобуйаны тэрийбэттэрэ уларыаҕ охсуулаах. Инникитин маны учуоттуурга уолдьаста.

ССКП райкомун бюротун чилиэнэ, олоҕу дьаһаҕы хааччыйыы производственнай управлениетын партийнай тэрилтэтин секретара **П. М. Пермикова** бэйэтин этиитигэр управление тыа сиринээҕи филиалларга кыараҕас, тыһыынчы дьиэлэргэ үлэлиилэрин, онно тыһаанньах совхоастар салайааччыларга аахайбаттарын критикалаата. Бу итэҕэс, диэтэ кини, ордук «Чурапчы» совхозка сыһыаннаах. Аҕаатар итинник сэрэ интернат-оскуола уонна Мурун Тыымпыйа территориялырыгар медпункт суоһа албэх ыарахаттары үөскэтэрин сэһэргэтта.

— Тыа сиригэр телевизордары кэмитэр технической көрүү өрөмүөнэһиэн адыс ситэтэ суох. Бу туһунан албэх этии, кэпсэтии буолар эрээри, дьыла көнөн биэрбэт. Инникитин телемастердар нэһилиэктэргэ сылдьан үлэлэһиннэрэн бэлэдэктиэх баара. Совхоастарга электроэнергия быста-быстаа бэриллиттэ билитин да таҕыстарар. Ол үлэҕэ-хамнаҕа, олохтоох-дьаһахха кырата суох охсуулаах. Электролиниялар эрэллэригэр эмиэ албэх эрэй техсар. Ити итэҕэстэр туоратыллыахтарын наада, — диэтэ оройуоннаабы партийнай тэрилтэ ревизионнай комиссиятын чилиэнэ, «Чурапчы» совхоз парткомун секретара **И. И. Филиппов.**

Нэһилиэнньэни олох-дьаһах өнөтүгэр хааччыйыны чөтөҥү боппуруоскатарыгар, партийнай тэрилтэлэр уталыппыллыбат сорукатарыгар тохтоон пленумна ССКП райкомун секретара **Е. М. Макарова** тыл этэ.

ССКП райкомун пленумэ дьүүллэһиллибит боппуруоскатуһаанньаах уураабы ылынна.

ҮРДҮК НАҔАРААДАНАН!

Быйыл суоһу аһылыгын сөбүлүүһэлээһиҥҥэ үөрэ сорудахтарын сиһиллиэхтээхтэ толорбут республика совхоастарын производствотаа бастыҥ коллектиптэрэ Саха АССР Верховнай Советын Президиумун 1983 сыл алтынньы 6 күнүттээҕи ыйааһынан **Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуотунай грамотатынан** наҕараадаланна.

Наҕараадаламмыттар ортолэрүгэр биһиги оройуоммутуттан баар:

СОЛОВЬЕВ Петр Петрович — Субуруускай аатынан совхоз авеньеһа.

Үрдүк наҕарадаҕынан, күнүү Петр Петрович!

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

СОВХОЗТАР СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР 1983 СЫЛ АЛТЫННЬЫ

Совхоастар	Эт оногуута (центнер) тыынньах ыйааһынынан				Эти государствоҕа атыылааһын (центнер)				Үүтү валовой ыыһы (центнер)				Үүтү государствоҕа атыылааһын (центнер)				Бинр фуражнай ынахтан ыыһа (кг)			
	Заҕаргалааҕы былаан	Туолла	%	1982 с. ±	Заҕаргалааҕы былаан	Туолла	%	1982 с. ±	9 ыйдааҕы былаан	Туолла	%	1982 с. ±	9 ыйдааҕы былаан	Туолла	%	1982 с. ±	9 ыйдааҕы былаан	Туолла	1982 с. ±
Карл Маркс	2110	2411	114,2	—	2110	2411	114,2	—	24380	24300	99,7	—2067	21050	19411	92,2	—106	1294	1257	—83
Субуруускай	920	1002	108,9	—	920	1042	113,0	—	8430	9211	109,3	+602	7360	7630	103,7	+661	1121	1112	+103
Эр. Эристиин	2200	2947	133,9	+755	2200	2947	133,9	+762	23100	22629	98,0	—1292	19900	19812	99,5	+47	1315	1201	—81
«Чурапчы»	1340	1956	145,9	+564	1340	1949	145,9	+617	14150	13293	94,0	—573	12250	11368	92,8	—298	1121	917	—42
«Мыладаабайы»	1230	1481	120,4	—	1230	1481	120,4	—	11540	11516	99,8	—718	9840	9963	101,2	—508	1202	1167	—113
Ор. үрдүнэн	**7800**	**9797**	**125,8**	**+2452**	**7800**	**9944**	**129,9**	**+2622**	**81600**	**80954**	**99,2**	**—4048**	**70400**	**68184**	**96,8**	**—204**	**1233**	**1143**	**—57**

ПРОПАГАНДИСТАРГА СЕМИНАР

ССКП райкомa партийнай, комсомольскай уонна экономическай үөрэх оскуолаларын пропагандистарыгар биир күннээх семинары тэрийэн ыытта.

Семинары кылгас киирии тылынан ССКП райкомун бастакы секретара И. Г. Листиков аста.

Семинар кыттыылаахтара «Идеологическай үлэ — партия бүттүүнүн, хас биирдии коммунист дьыалата» диэн темаҕа ССКП райкомун иккис секретара С. П. Макаров, ССКП Киин Комитетын Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Ю. В. Андропов Сайабылыйатын уонна аан дойду билиҥҥи балаһыанньатын түстарынан ССКП обкомун штатын таһынан лектора, химическэй наука кандидата В. Р. Ларионов, «Сайдыылаах социализм усулуобуйатыгар ыччаты коммунистическай иитиигэ литератураҕа уонна искусство оруолларын үрдээһинэ» диэн темаҕа ССКП обкомун штатын таһынан лектора, филологическай наука кандидата Н. Н. Тобуроков, «Советскай дьоннор айымньылаах инициативалара, үрдүк сознательностара, дьиссипилиинэлээхтэрэ уонна тэриллиилээх буолуулара — 1983 сыл уонна уон биирис пятилетка бүтүннүүтүн былааннарын ситиһиилээхтик толоруу мэктиэтэ» диэн райсовет исполкомун председателин солбуйааччы, райплан председателэ П. Г. Кириллин, «Ыччаты коммунистическай иитии — ленинскэй комсомол сүрүн соруга» диэн темаҕа ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара Н. Н. Хохотанов лекцияларын иһиттилэр.

Пропагандистар саҥа үөрэх дьылыгар партийнай, комсомольскай уонна экономическай үөрэх тэрээһинин тупсарыыга, кэлиҥҥи үрдэтиигэ сананаларын атастастылар.

Семинар бүтүүтүгэр бастыҥ пропагандистарга наҕараадалар туттарылынныылар.

Н. КЛАДКИН.

Сүөһү кыстыгa—ударнай үлэ фронa

ХОНУК ХОЛКУТУЙАРЫ КҮҮППЭТ

— Аһыс секциялаах 40 устууканы радиатор ыыда. Уулу хачайдыыр насос-най эмиэ тоҕмут,— диир үүнан итиитилээр система хайыта тоҕмут радиатордарын ыйаан көрдөрө-көрдөрө сантехник С. Григорьев.

— Түөрт оһох барыта алдьаммыттарын бүтүн кирпиичэлэрин талан нэһиилэ икки оһоҕу өрөмүөннээтибит. Аны икки оһоххо хантан кирпиичэ булэрбит биллибат. Бүгүн бу икки оһоҕу отуннаран комплекс биир көрпүһүк ититтэхпит. Водогрез Үрэх Күөрэҕэ үс күн уулаабатах бороосколарга уу таба барбыта. Эбиэттэн киэһэ кэлиэҕэ,—Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууннааҕы отделениетын управляющайа М. С. Седалищев быһаарар.

Бу кэпсэтии отделение биир саамай бөдөҥ фермаларыгар — «Тоҥүргэстээххэ» буолбута. Быйыл манна 300 ынах, 100-тэн тахса субан сүөһү кыстыахтаах.

Управляющай кочегардарга котельнайы оттор маһы бэлэмниилэригэр дьаһал биэрбитин кэпсээтэ. Айаннаан «Эрчим» комсомольскай-ыччат фермаларыгар тиийэн ыанньыксыттар Мария Новгородованы уонна Люция Кердашевскаяны көрсөбүт. Кыргыттар:

— Котельнай оттулла илик буолан, уубут тымныы. Ынах сиэмин массажтыырбытыгар, иитинхомуйу суйуйарбытыгар олус эрэйдэнэбит, — диэтилэр. Котельнай тоҕо баччааҥҥа диэри оттулла илигин ыйыталаспыппытыгар «двигатель суох» диэн хоруйдаатылар.

Онтон кэпсэппиппит 5 чаас аастын кэннэ «Тоҥүргэстээх» ферматыгар иккиэтэн сылдьыбыттыгар балаҕыанньа бу-кэтын да уларыйбатах: уу да баһыллыбатах, мас да кыстамматах.

Уу баһыллахтаах, оһох оттуохтаах рабочайдары биир-биир көрдөөн булан котельнайы нөҥүө күнүгэр нэһиилэ буруолаппыттар.

Отделение салалтата даҕаны, ыанньыксыттар даҕаны эбии аһылык оҥорһулуннаҕына эрэ ынаҕы күнүгэ үстэ ыыр кыахтаахтарын туһунан этэллэр эрээри, эбии аһылык хаһан оҥоһуллуохтааҕын кини да чуолкай билбэт.

«Тоҥүргэстээх» фермалыгар 8 ыанньыксыт билиҥҥи турутунан күҥҥэ ортотунан холбоон 2 центнер үүтү ыыллар. Фермаҕа 50-ча ынах суппут нэдиэлэ, сорохторой кэрэҕэ буолбут. «Бос-туукталарбыт мөлтөхтөр. Сайыныы да сүгүн саҕын хомуйбатахтара. Сорох күн «булбатыбыт», сорох күн «аппыт сүттэ» диэн доҕоро. Үүт-ас мөлтөх, күн аахсын таҥнары түһэр. Сайыны быһа кыстык хотонторору өрөмүөннээтэ сылдьар ватырбыттара да, барыта сарты сатабай. Эрдэ кыһаллыбыттара буоллар, бу да радиатордар тоҕуо суох этилэр», — диир «Тоҥүргэстээх» фермалын наставника, кырдьаҕас сүөсүһүт коммунист М. Т. Старостина. Ааспыт өттүгэр отделениеҕа биир бастыҥ үлэлээбиннэ биллибит «Эрчим» фермалыгар кэнники икки нэдиэлэ устата хас биирдии ыанньыксыт үүт ыамыы ортотунан 20-чэлии кг таҥнары түһэрбит.

Сыл тоҕус ыйын түмүгүнэн Одьулуун отделениета былааныгар 169 тоннанан толорботоҕо. Онтон балаһыанньа, көстөрүн курдук, бэрдэ суох. Оннон сыллааҕы былааны бүтүннүүтэ тохтор кутталлах үөскээтэ.

Былаан — сокуон. Ону толоруунун хас биирдии специалист, рабочай чиэһин дьыалатын курдук өйдөөн саҥаан кыстыкка суһаллык, хаачыстыбалаахтык киирдиини хаачыйарга күнү. Чааһы да сүтэрбэккэ ылсан үлэлиирэ, үүт ыамыы таҥнары түһүүтүн тохтотор дьаһалларын толорорго түс киллэтин киллэрэрэ эрэйиллэр.

М. МИХАЙЛОВА,
хаһыат аналл. корр.

КӨРДӨРҮҮ ӨССӨ ҮРДҮӨН...

«Сельхозтехника» холбоһукка автопарк коллектива — биир бөдөҥнөрө. Холбоһук күннээҕи быстах кыһалҕатыттан быһаланнаах үлэтигэр тиийэ ыытылыы араас маарката техника сүрүн оҥорумтуолаах күүһүнэн буолар. Аҕырдас таһаҕаһы тиийиигэ 30-ча автомашина үлэлиир эбит буоллаҕына, 10-чата «Ураллар».

Бу сүрүн улахан коллектив көрдөрүүтэ, таһаҕаһы тиийиитэ сыллата кэлээн иһэр. Ол, биирдиилээн, олох көрдөбүлэ. Автопарк быйыл тоҕус ыйыгар 290,2 тыһ. солк. доҕуоту киллэрэн, бу көрүҥҥэ былаан 15,2 тыһ. солк. куоһарыллан иһэр. Миньаха бэйэлэрин идэлэрин үчүгэйдик баһылаабыт уонна, кылаабыныйа, холбоһукка өр сылларга эккилэ суох үлэлиир К. И. Колесов, Ф. И. Иванов, Н. А. Дьяконов уонна П. Г. Климов курдук шофердар үлэ үрдүк оҥорумтуотун түс бэйэлэрин күннээҕи холобурдарынан көрдөрөллөр.

Билигин, ханна да буоларын курдук, ыччат сүрүн күүһүнэн буолла. Холбоһукка эдэрдэр олохсуйан үлэлээһиннэрэ үгэс кэ кубулуйда. Ол курдук Николай Пермяков, Семен Константинов, Василий Пономарев, Никита Перядин «ЗИЛ», оттон Егор Попов 11, Павел Матвеев «Урал» автомашиналарга таһаарыылаахтык үлэлииллэр.

Ол эрээри үлэ өссө үрдүк түмүктээх буолуоҕун сорох быстах уонна бөдөҥ да итаҕастар бааллара атахтыыр. Холобур, бастайааннай үлэлиир сварщиги аныыр туһунан кэпсээтин буолбута сыл буолан эрэр эрээри, бачча диэри быһаарыллыбата. Ол түмүгэр техника саахалланыыта, өрөмүөҥҥэ үһүннүк турууто туоратылла илик. Быстахтык ыллахха, биһиэхэ техниканы кэдьүүстээхтик туһаныыга прицептэри холбоһуу улахан оруоллаах. Оттон олор олус эргэрдилэр. Бастайааннай өрөмүөҥҥэ наадыйаллар.

> ## *Рабочай трибуната*

Оройуоҥҥа суоҕу оҥоруу уонна өрөмүөннээһин үлэлэрэ быстаанньык ыытыллаллар. Оттон куһаҕан суол биир сырыыны икки оҥороро, элбэх сыаны, үлэ күнүн сүтэрэрэ чуолкай. Билигин дьыл биир оннук кэмэ тирээн кэллэ. Онуоха, туох да ымыга суох, айылҕа соҥнуур усулуобуйаларыгар холбоһук шофердара бу лугас-талыгас эрэ буолуулара быһаарыылаах оруолланар. Оттон, туох барыта кэмнээх-кэрдиистээх диирэ дылы, суолу тупсарар аналлаах тэрилтэлэртэн ыйыталаһар биһиэмэ кэллэ диэн саныыбыт.

Холбоһукка саҥаны, бастыҥы олоххо киллэриигэ сорох саҕалааһыннар баллара кэрэхсэбиллээх. Ол курдук, опыттаах шофер П. Г. Климов «Урал» автомашинатыгар дизельнэй двигатели олордон уматыгы кэмчилээһиҥҥэ биллэр кэмээһини оҥорбута. Ону таһа бортовой уонна бензовоз полуприцептэри сатабыллаахтык туһанар. Бу күннэргэ Пётр Григорьевич уматык таһыытыгар турууна. Кини аҕырдас биир кырыымытыгар түөрт «ЗИЛ-130» автомашина аҕаларын хаачыйар. Кырдьыга, дьоһун көрдөрүү. Бу миэстэҕэ үөскээбит бастыҥ опыты коллективка олохтооһуҥҥа сорох саҕалааһыннар бааллар, ол эрээри маны өссө киэҥник туһаныахха.

Түмүктээн эттэххэ, техника саахаллааныта суох оҥоруута, өрөмүөн үлэлэрин кылгас болдьоххо хаачыстыбалаахтык ыытыыга, уматыгы кэмчилээһиҥҥэ уонна саҥаны, бастыҥы олохтооһуҥҥа биһиги коллективпыт инникитин да элбэҕи оҥорорo эрэйиллэр.

Д. ЗАХАРОВ,
автопарк сэбиэдиссэйэ.

САҤА СИСТЕМА ТУТУЛЛАР

«Якутмелиоводстрой» мехучастога быйыл «Мындаҕайы» совхозка Амма үрүйэр 94 гектардаах сири нүөлсүтэр саҥа чехословацкай системаны үлэҕэ киллэрэр соруктаах.

Тутар-таҥар үлэлэри А. А. Яцукно салайааччылаах түөрт киһилээх монтажниктар бириэгэдэлэрэ өссө сааскы, муус устар ыйтан, саҕалаабыта. Кинилэр бу күннэргэ үлэ түмүктүүр сүһүөҕэр сылдьаллар.

Итиннэ барыта 82 тыһ. солк. үлэ толоруллуннаа.

П. МАКАРОВ.

1 КҮНҮНЭЭҔИ ТҮМҮК КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ынах төрөөтө		Ынах сүөһү өлүүтэ		Ол иһигэр ньирэй		Бие төрөөтө		Сылгы өлүүтэ		Ол иһигэр кулун		Ынаҕы буоһатыы		Ол иһигэр иск. сиэмэл.	
1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	график	туолла	график	туолла
1791	1563	207	186	106	137	1386	1107	30	74	—	—	2729	2366	1800	1622
649	614	192	165	115	99	712	590	75	46	—	—	1091	1007	725	640
1531	1350	413	233	305	149	1399	1077	45	62	—	—	2030	2219	1230	1171
1170	1098	263	196	199	116	812	609	28	68	—	—	1775	1560	1150	841
803	844	138	195	64	94	774	274	67	59	1	—	1150	1103	—	—
5944	5469	1213	975	789	595	5083	3657	245	309	1	—	8775	8255	4905	4274

Ветераннар дьуолурҕа дьон

ИННИКИ СОРУКТАРЫН БЫҺААРЫСТЫЛАР

Сотору таҕыта Хатылы нэһилиэгэр олорор сэрии уонна үлэ ветераннара түмсэн бэйэлэрин үөлээннээхтэрэ республикаҕа таһаарбыт ыҥырыыларын дьүүллэстилэр, сайыҥҥы үлэлэр түмүктэрин ырыттылар уонна сүөһү быйылгы кыстыгар тугунан көмөлөһүөхтэрин быһаарыстылар.

Пенсионердар советтарын биир сыллааҕы үлэтин туһунан отчуоту совет председателэ П. Д. Федоров туруорда.

Быйыл сайын нэһилиэк пенсионердара түспа звено тэринэн 96 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту соҕотуопкалаатылар. Ону таһынан мооһ отчуттар 40-тан тахса тонна оту кэбиһэн туттардылар. Дакылаакка итинник тэҥэ кырдьаҕастар производствоҕа туттуллар бытархай тэриллэри оҥорууга, быаны-туһаҕы хатыыга сыһах аксыы утумнаахтык үлэлииллэрэ бэлиэтэннэ.

1983—1984 сс. кыстык соруктарын туһунан информацияны отделение управляющайа И. И. Яковлев оҥордо. Кини бэйэтин этиитигэр ветераннар совхоз производствотыгар үлэлиир эдэр ыччакка үлэҕэ коммунистическэйдыы сыһыан үтүө холобурун көрдөрөллөрүн тоһоҕолоон бэлиэтээтэ.

— Билигин эһиги кэмэҕит ордук сүөһү өлүүтүн аччатыыга, эдэрдэри ферма үлэтин ымыдыардарыгар үөрэтиигэ, үлэни хайдах тэрийэри сүбэлээн, ыйан биэриигэ буолуохтаах, — диэтэ управляющай.

Кэпсэтиигэ тыл эппит И. С. Новгородов, тутуу ветераннара республикаҕа таһаарбыт ыҥырыыларын өйөөн туран, «Мындаҕаайы» совхоз кырдьаҕастарын холобурунан тутууга түспа бириэгэдэ тэринэн үлэлииргэ этта. Кини итинтэн салгыы бэйэлэрэ үлэлиир кыахтаах пенсионердарга сөптөөх үлэни булан биэриигэ отделение салалтата болҕомтону уурара наадалааҕын ыйда.

— Ветераннар ыччаты иитиигэ бары сүбэбитин холбоон утумнаах, былааннаах үлэни ыытарбыт наада, — диэн этэ Комсомольскай албан аат музейын тэрийээччи Н. С. Соловьев. Кини, нэһилиэк олоҕуттан холобурдаан туран, общественнай бөрөөдэги кэпсээннэри утары айаалиитэ суох охсуһар наадатыгар болҕомтону туһаайда.

Х. К. Ефремова сорох эдэр дьоннор наар чиччэни, хамнастаах үлэни батыһалларын, нэһилиэккэ ыытыллар общественнай үлэттэн туора туралларын сиэрдээхтик сэмэлээтэ. Кини ону сэргэ ыччаттар сынньалаҥнарын тэрийиигэ сельскэй Культура дьиэтэ үлэни сөптөөх таһымҥа ыыппатын, спортзал үлэлээбэтин кириитикэлээтэ.

ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ тов. Ю. В. Андропов ветераннары кыттыганн кэрэсүһүүтэ дириҥ политическай суолталааҕын ыйан туран, Субуруускай аатынан совхоз партком секретара С. И. Никитин бу түмсүү совхоз производствотыгар, нэһилиэк олоҕор улахан оруоллаах буолуоҕа диэн эрэнэрин биллэрдэ.

Ветераннар бэйэлэрин түмсүүлэригэр ыччаты коммунистическайдыы тыыныга иитиигэ, наставниктааһыны салгыы сайыннарарга, совхоз, нэһилиэк олоҕор активнайдык кыттарга бары биир санаалаахтарын биллэрдилэр.

В. РУФОВ,
хаһыат аналл. корр.

Мурманскайдааҥы С. М. Кировка аатынан Культура уонна техниканы дьиҥнэтии «Хотту сайдыҥа» диэн үөскүүтүн эстраднай ансамбля 20 сылын туоллар Киин кыттыылаахтэрин — студеннар, үөрэтээччилэр. Мурманскайдааҥы балык пордун үлэ битэриэрин орто сыастара эрэ сөҥүө. Ансамбльы Финляндия, ГДР, Швеция, Польша, Норвегия ытыс тыаһынан көрсү бүтэрэр.

ССТА фотохрониката.

СЦЕНАҔА — АГИТБРИГАДАЛАР

Соторутаҕыта Хотуготтооҕу Культура дьиҥнэтэр тыа сиринээҕи агитбригадалары зонатааҕы көрүү ыытыллыбыта. Лена ыраах эҥэрдэхтээҕэ биэс оройуон бастыҥ агитбригадалара кыттыахтаахтара, суол суоҕунан, ыарахан кадбакаалэр, бастакы миэстэни икки агитбригада — «Сарылаа» (Хотуготтоо) уонна «Кустук» (Бэҕэһээ) ыллаҕаста.

«Сарылаа» (салайааччыта М. И. Старостин) олохсуйбут үгэстэрдээх, хас да сыл үлэлээбит опытаах, оройуоннаа биир биллэр-көстөр үлэлээх агитационнай коллектив буоллаҕына, «Кустук» (Ф. Ф. Гоголев) үлэлээбит кэминэн, кыттааччыларын саастарынан даҕаны адаар. Онон бу икки коллективы биир ыраах көрүү көрөөччүлэр даҕаны, жюри даҕаны болҕомтолорун тарта.

Райсовет исполкомун культураҕа отделын сэбиэдиссэйэ И. И. Кандинскай председательдээх республикааньскай жюри коллективтэри үлэлэригэ-хамнастарын түһүлэн 45-тэки мүнүүтэлээх от куустарыа эйиитэ, «агитчемоданнарын» сыаналаата.

Сценаҕа бастакынан «кустуктар» тахыстылар. Ырыалар, хоһоонноор киэҥник сүүмэрдэммит көрүүлээхтик сүүмэрдэммит, кыттааччылар сангарар тылларастөрөө чочумэлуулаҕыттан сценарийбы опытаах автор суруйбута тута биллэр. Коллектив продюсердээһиннэрэ, үлэ бастыҥнарын ситиһиилэрин дьоҥҥо тиэйиитэ тыллыах хэпсээһиннэрэ, кордорүүнэ эрэ мунурдаммакка тиэрэн турар сорудахтары эмиэ кылбай-дьык быһаарбыта, сахалыы көрбөхтөрө ыҥырбыта ситиһии быһыытынан бэлиэтэнэр сөп.

Агитчемоданнан сайыны быһа сэйиллэктэн ходуһаҕа, звеноттан звеноҕа көһөн, кырдьык, эрэллэр, киртийбэр. Ол эрээри ол көрүүгүн сангардыбакка эрэ сценаҕа таһаарыы табыгын суоҕун коллектив иннинэ оттуур уутуттуон наада. Сүбэ быһыытынан көрөөччүхал буолбут сценкаларын репертуартан таһаарарларыгар атаахха сөп.

«Сарылаалар» урукку оттуур нлакат, «агитлевизор» курдук сонун формалары тутуубут буоллахтарына, бу сыҥныта концертнай характердаах программаннан кыттыбыттара эҥкилэ-нэллэр.

С. ЯКОВЛЕВ,
райсовет исполкомун культураҕа отделын инспектора.

Спорт • Спорт • Спорт

ААН ДОЙДУ ТҮҺҮЛГЭТИГЭР

Олыттаах тустуук бэлиэтээһиннэрэ

Көҥүл тустуута Аан дойду чемпионатын көрөр чиэскэ тиксэн оройуонтуттан үһүө буолаллар — оҕо спортшколун оскуолатын директора Н. Н. Репетников, оскуола старшай тренерэ Р. В. Неустроева уонна мин — баланан ыйын 24 күнүгэр Украинскай ССР столицатыгар Герой, куорат Киевэ тиийдибит. Чемпионат саҕаланыыта ардэ буолан, илас сиэскай тустуу финалын хапсыһыылырыттан эмиэ көрдүбүт.

Күрэхтэһиилэр ФИЛА (тустуу аан дойдутаабы любительскай федерацията) салайыыларынан ыытыллыыллар. ФИЛА 1912 сыллаахха олохтомохтут, биллигин 96 дойдуну түмэр. Күрэхтэһиигэ ФИЛА президенэ, Югославияҕа фашистскай халабырдьыттары утары хамсааһын активнай кыттыылааҕа Милан Ивошевич кыттыыны ылла.

Классическай, урукхута француздаскай, тустуу көҥүл тустууттан букатын уратыта. Утарылаһааччыгын атахтыа, атаххынан туһанан бинир да албаһы оторуо суохтаахтыын. Көҥүл тустуута тэҥнэ-тиэҕэ, албаһа быдан ааҕыллар, улахан искусствоны, сатабыллы эрэйэр. Классическай тустуу барыа албастарын сатаатаҕына көҥүл тустуутуттан эмиэ туһаныахха сөп. Көҥүл тустуута бөҕөстөр үгүстүк классическай наһаалы стойкаҕа протигы туһаныаччылар.

Классиктартан Ереванналаабы физкультура институтун студена спорт үтүөлээх маастара 24 саастаах Бенур Пашаев (52 кг) тустарын ордук астынан көрдүбүт. Киин финалга Т. Калузены (Финляндия) илиилээх атахтаах онорбото, 13:0 баллыынан хотто. Хамаан да комсөра уонна кыһа тиэмэ Игорь Каныгин (90 кг) утарылаһааччыларын лаппа сабыылыыр байэтигэр олус эрэллээх тустуук эбит. Финалга Атанас Гончевы (Болгария) холкуучук кыайда.

Түмүккэ СССР хамаанадата 5, Болгария уонна Финляндия 2-ниэ, Япония 1 ыйыы комус миэдаллары ыллылар. Биниги финнэр ситиһиилээхтик тустубуттарын бохиэтии көрдүбүт, урукку оттуур тустуу улахаһын сайдыбатах дойдута диэн санныр этибит.

Көҥүл тустуу чемпионата баланан ыйын 26—29 күнүгэр ыытыллыбыта. Онно 25 дойдуттан барыта 160 бөрөс кыттыбыта. Күрэхтэһиигэ 10 тыһ. көрөөччүнү олордор кэмэлээх Спорт дьиэ-рыаһытыгар буоллаҕа.

Көҥүл тустуу Аан дойдутаа чемпионата аан бастаан 1959 сыллаахха ыытыллан турар. Ыйыллагы чемпионат ураты-тыйын кыайыыласпахтар үгүстэрэ эбиилии олимпиадаҕа кыттыахтаахтара буолар.

Биниги аан дойду чуолуу маастардара хайдах тусталларын, туох сатаа албаһы онороллорун бинир да түгэни эҥчү туппакка дуоһуйа көрдүбүт. Аан дойду чемпионата чахчы да тустуулар тустуулара эбит диэн сохтубут, үөрдүбүт. Маннык улахан түһүлгэлэрэ бэйиэ уолаттарбыт эмиэ кыттыбыттара уонна кыттыахтарын сөп эбит диэр санаатын долгуйабын, оро котөҥүллэбин.

Биниги тустууну тапталчылар быйыл ордук 48 кг диэри ыйааһыннаах тустаччылар интэриэһиргэтэр буолуохтаахтар. Вадим Василий Гоголев кыттыа дуу диэн кэтэспиппит даҕаны кэбүүрэ. СССР байылгы спартакиадатын чемпиона, тувинец Александр Доржу тэрилиэ. Доржу 1959 сылаахха төрөөбүт, студент. Бэйэтин ыйааһыныгар үрдүк соҕус уҥуохтаах, тувинецтартан Аан дойду чемпионатыгар суох аһаччынан буоллаҕа. Киин бэтэрээ эрэллээхтик бастата, Л. Бирону (Венгрия) 10:3 ахсаанынан кыайан ийэн 2 мүн. 07 сек. ырааһтык уурда, Бэтсайханы (Монголия) 11:3, Р. Вейверы (АХШ) 8:4 ахсаанынан хотутталаата.

Финалга Доржу Ким Чер Хианы (КНДР) кыттэр керүүгэ Уруккубуттэр Корея бөрөһө Доржуну кыайбыт эбит.

Бастакы эргиигэ Доржу атахтаан балыллыа, онтон накаттаан 2, переводтаан 1 баллы сурунна. Онон эргиигэ түмүгүнэн барыта 4 баллыын хотон таһыста. Иккис эргиигэ Ким Чер Хиан киэнникээхтик тустан түмүгэр 9:6 ахсаанынан Доржуну кыайда. Маныаха, бэйиэ санаа быһыытар, Доржу психологическай бэлэмэ мөлтөх эбит. Түөрт баллыынан хотон ийэн гонгтыаһыыра 3 мүн. хаалбытын кэнэ көмүскэнэр эрэ мөккүөрүтүгэр түспэт.

Онон олимпиадаҕа ким кыттыахтааҕа эмиэ чуолкайдаммата. Аан дойду 4 төгүллээх чемпиона Сергей Корнилаев призидикатыа Доржуну кыайбыт эбит. Биниги В. Гоголевпит эмиэ кыттыан сөп курдук, онон дьо хайалара буолар.

В. КАРПОВ.
(Бүтүүтэ бэчээттэннэ)

Үчүгэй дьон туһунан

ДЬУЛУУРДААХ ҮЛЭҺИТ

1977 сылааххы Намнааҕы педагогическай училищены бүтэрэт Л. З. Коркина Чурапчытааҕы интернат-оскуолаҕа үлэ уруогун учуутальынан анаммын кэлбитэ. Бэйэ учуутал үлэтин үөрэнэр кабинетын төрийиттэн саҕалаабыта. Оскуола саалатата, киин туруорсуутун учуотаан, пис кабинетыгар түспэ хойу биэрбэтэ. Сыыйа-нахаа миэстэни ыллыллыбыттара. Оттон Лиля Захаровна тиэмэлээх материалларын, үөрэнээччилэр ааттарын, таһаарыылаах испитэрэ. Онуоха эбии Лилия Захаровна, бэйэтэ уруһуйдуур дьоҕурдаах буолан, кабинетын бэрт тупсаҕай оноһуу-лаах көрдөрөн үөрэтэр матырыаллаахтарынан байыппыта. Ол түгэҕэ 1982 сылааххы кабинеттаа оройуоннаабы көрүүгэ бастаабыта. Улатан опытыттан дакылаат суруйан педагогическай ааҕыыга кыттыбыта.

Учуутал хаачыстыба иһин дьулуурдаахтык үлэлиир. Оҕолор оҕоһуктара, хаһыак да буоллунар, учуутай хаачыстыбалаах буолахтарын ирдиир. Ол да иһин киин предметтэргэ оҕолор 90 бырыһыаннарга «4» уонна «5» сыаналарга үөрэхтэнэллэрэ тубаспыта буолбатах.

Ааспыт саас оройуоннаабы көрүүгэ Лилия Захаровна үөрэнээччилэрэ 50-на оҕоһуктарын кыттан ыытыллыбыт оҕоһуктар көрүүлэригэр биэс оҕоһуктара республикаҕа быыстапкаҕа көрдөрүллүү Якутскайга ыытыллыбыттарэ. Оттон Дина Ермолаева тиксит киризһи диэтин сабыыта Тыбаҕа буолбут быыстапкаҕа кыттыбыта.

Лилия Захаровна инстиитуһу бүтэрэн баран, хаһыс да сылынан дьоҕотор комитетын чилиэнинэн талыллан үтүө суобастаахтык үлэлиирин бэйэлээн олохтоохторо үчүгэйдик биэллэр. Бэрэһиэдиэнньэтэрэ хаһаайыстыбаҕа кэлэктэн үөрэнэн бүтэрдэ. Киин үтүөрэ, үчүгэйгэ ахсаабат дьулуурдаах, быыс булбат түбүктээх үлэлээх киһи.

М. ХРИСТОФОРОВА.

СНИМОККА: Л. З. Коркина.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Субуруускай аатынан соҕотоҕо салаатата, Болтоҥо уонна Хатылы отделениелэрин партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэрэ совхоз уруккубиригэдьиирэ, ССКП чилиэнэ

НОВГОРОДОВ Гаврил Христофорович

уһуннуу, ыарахаттык ыалдьан өлбүтүнэн бохиэнньүк көрүлэтиттэрэр, аймахтарыгар кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр көрүөнүм, оҕом, ааспыт, эҥэбит, аймахпыт

НОВГОРОДОВ Гаврил Христофович

уһун ыарахан ыарыытын өлбүтүн, хурутуйан туран, ийитиннэрэбит.

Көрүөнэ, иҥэтэ, оҕолоро, сиэннэрэ, күтүөттэрэ, кийиитэ, аймахтара.

Таптыыр көрүөнүм, иҥэбит, эҥэбит, аймахпыт

СОЛОВЬЕВА-ПОСЕЛЬСКАЯ Екатерина Николаевна

уһун ыарахан ыарыытын өлбүтүн, хурутуйан туран, ийитиннэрэбит.

Көрүөнэ, оҕолоро, киһиэнэ, күтүөттэ, сиэннэрэ, аймахтара.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлэр—21-495, уоскай—21-505.

«Сэҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3275.

№ ЗАКАЗА 121.